

*Załącznik nr 1
do Informacji dotyczącej
adekwatności kapitałowej i
podlegającej ujawnieniu zgodnie z
„Polityką informacyjną Banku
Spółdzielczego w Reszlu” według
stanu na dzień 31.12.2017r.*

Informacja o celach i strategiach w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku

1. Ogólna struktura zarządzania ryzykiem w Banku

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należą:

- 1) **Rada Nadzorcza Banku** – dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. Okresowo otrzymuje syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa ich występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie finansowo-rzeczowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).
- 2) **Zarząd Banku** – odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii oraz polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem, a jeśli to konieczne – dokonuje weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu.
- 3) **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.

W ramach nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym na drugim poziomie nadzoruje działalność:

- 1) Zespołu Analityków Kredytowych,
- 2) Komórki ds. zgodności,

- 3) Zespołu Zarządzania Ryzykiem i Analiz,
 - 4) Zespołu Monitoringu Ekspozycji Kredytowych,
 - 5) Komitetu Zarządzania Ryzykiem.
- 4) **Komitet Zarządzania Ryzykiem** inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań, zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Szczegółowe zadania Komitetu określa regulamin jego działania.
 - 5) **Główny Księgowy/Zespół Rachunkowości** uczestniczy w procesie ustalania wyniku finansowego, monitoruje bezpieczeństwo finansowe i operacyjne, odpowiada za prawidłowość i zgodność z postanowieniami regulacji wewnętrznych i przepisów prawa przeprowadzanych i ewidencjonowanych w systemie finansowo-księgowym operacji bankowych, odpowiada za poprawność i bezpieczeństwo zawieranych transakcji oraz zapewnia maksymalizację dochodów z przeprowadzanych transakcji.
 - 6) **Komórka ds. zgodności** – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.
 - 7) **Zespół Analityków Kredytowych** weryfikuje przedkładane przez jednostki organizacyjne oceny procesów gospodarczych oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej i oceny zdolności kredytowej Kredytobiorców, dokumentację kredytową pod kątem kompletności, poprawności, wiarygodności oraz ocenia adekwatność zabezpieczeń. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.
 - 8) **Zespół Monitoringu Ekspozycji Kredytowych** dokonuje monitoringu kredytów oraz analiz sytuacji finansowej klientów i ocen ich zdolności kredytowej w okresie trwania umowy. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.
 - 9) **Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia planu finansowo-rzeczowego oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom, komórkom i komitetowi, informacji

dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem. Stanowi element zarządzania ryzykiem na drugiej linii obrony.

- 10) **Zespół Informatyczno-Telekomunikacyjny** współpracuje z Zespołem Zarządzania Ryzykiem i Analiz w procesie analizy zagrożeń podatności i skutków wystąpienia zagrożeń, w tym monitorowanie zagrożeń na jakie narażone są zasoby informatyczne. Komórka stanowi element drugiej linii obrony.
- 11) **Audytora wewnętrznego/pracownika** instytucjonalnej kontroli wewnętrznej - ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt/ kontrola instytucjonalna dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony Jednostce zarządzającej systemem ochrony.
- 12) **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania: gromadzenie informacji, identyfikację i ocenę ryzyka, limitowanie ryzyka, pomiar i monitorowanie ryzyka, raportowanie. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje Strategia zarządzania ryzykiem, polityki oraz instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

2. Ryzyko kredytowe

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko kredytowe - prawdopodobieństwo poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań (wynikających z umowy wobec Banku); ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych; obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe itp.);

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem, jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym, jako zredukowanie do minimum możliwości wystąpienia kredytów zagrożonych. Minimalizacji ryzyka kredytowego służą obowiązujące w Banku regulacje i procesy kontrolne.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji, ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Rozwiązania organizacyjne

W Banku obowiązuje scentralizowany model zarządzania ryzykiem kredytowym, w którym uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocenia jego adekwatność i skuteczność oraz nadzoruje realizację założeń Strategii zarządzania ryzykiem Banku oraz Polityki kredytowej i ich zgodność z Planem finansowo-rzeczowym Banku, zatwierdza ogólny akceptowalny przez Bank poziom ryzyka /apetyt na ryzyko/;
- 2) Zarząd Banku - odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym oraz za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania tym ryzykiem, monitoruje skuteczność funkcjonującego systemu zarządzania, uchwała wewnętrzne regulacje i procedury, zatwierdza wysokość wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko kredytowe, uczestniczy w podejmowaniu decyzji kredytowych podwyższonego ryzyka, zastrzeżonych do jego kompetencji,
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykiem /KZR/ opiniuje projekty strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, procedury pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka kredytowego oraz limity koncentracji,
- 4) Zespół Analityków Kredytowych /ZAK/ odpowiada za: weryfikację przedkładanych przez jednostki organizacyjne oceny procesów gospodarczych oraz sytuację ekonomiczno-finansową i oceny zdolności kredytowej kredytobiorców, weryfikację dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności, wiarygodności, ocenę adekwatności zabezpieczeń, weryfikację propozycji kredytowych przedkładanych do decyzji członków Zarządu i Zarządu Banku, weryfikację zgodności umów kredytowych z decyzjami kredytowymi, koordynowanie poprawności udzielania kredytów preferencyjnych,

sporządzanie zapotrzebowań na dopłaty oraz sprawozdawczości z tego zakresu, współpracę z Zespołem Zarządzania Ryzykiem i Analiz w zakresie projektowania polityki kredytowej, ustalania limitów i zarządzania ryzykiem kredytowym, obsługę wierzytelności trudnych,

- 5) Zespół Monitoringu Ekspozycji Kredytowych /ZMEK/ odpowiada za: monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców, zabezpieczeń udzielonych kredytów, terminowości spłat rat kapitału i odsetek oraz monitorowanie ryzyka kredytowego i klasyfikowanie należności Banku do poszczególnych grup ryzyka oraz tworzenie i rozwiązywanie rezerw celowych na należności zagrożone zgodnie z obowiązującymi regulacjami oraz przedkładanie Zarządowi do akceptacji projektów klasyfikacji do poszczególnych grup ryzyka należności Banku, współpracę z Oddziałami w zakresie przeglądu i klasyfikacji należności przez określenie informacji przekazywanej przez Oddziały/Filie w celu dokonywania klasyfikacji należności Banku,
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz /ZZRiA/: opracowuje projekty strategii i polityk, instrukcji, metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym oraz limitów ograniczających ryzyko kredytowe, w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, a także monitoruje i zarządza ryzykiem kredytowym w Banku;
- 7) Audytor wewnętrzny: dokonuje oceny poprawności wyliczania kapitału regulującego, oceny jakości procesu szacowania kapitału wewnętrznego, oraz oceny przeglądu tych procesów w zakresie ryzyka kredytowego oraz dokonuje badania i oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym:
 - ocenia jakość portfela kredytowego i jego wpływ na bezpieczeństwo Banku,
 - przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, norm nadzorczych i regulacji wewnętrznych w obszarze ryzyka kredytowego,
 - bada prawidłowość dokonywanych analiz i ocen zdolności kredytowej,
 - ocenia skuteczność stosowanych form zabezpieczeń i ich adekwatności do ponoszonego ryzyka,
 - bada prawidłowość monitorowania ekspozycji kredytowych oraz klasyfikowania do właściwych grup ryzyka i tworzenia rezerw celowych,
 - ocenia prawidłowość prowadzenia czynności windykacyjnych,
 - ocenia zasadność i skalę występowania kredytów udzielonych osobom wewnętrznym oraz podmiotom powiązanim z nimi kapitałowo i organizacyjnie oraz ryzyka wynikającego z tych kredytów,

- 8) Główny Księgowy- odpowiada za prawidłową ewidencję w systemie finansowo-księgowym ekspozycji kredytowych oraz przyjętych zabezpieczeń wierzytelności Banku,
- 9) Kierujący jednostkami organizacyjnymi odpowiadają za: wdrożenie i przestrzeganie strategii i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w jednostce, identyfikację ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych ocenianych i monitorowanych w jednostce, jakość portfela kredytowego w nadzorowanej jednostce, podejmowanie decyzji kredytowych zgodnych z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi i posiadanym pełnomocnictwem, prawidłową ewidencję aktualnych zabezpieczeń wierzytelności Banku w systemie księgowym,
- 10) Pracownicy obsługi klienta w Oddziałach i Filiach Banku: mają obowiązek przestrzegania zasad zawartych w regulacjach wewnętrznych, odpowiadają za poprawność dokonywanych analiz sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów, oceny wiarygodności i zdolności kredytowej klientów, badają prawidłowość przestrzegania i dotrzymywania przez kredytobiorców wszystkich warunków określonych w umowie kredytowej, uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz w raportowaniu tych zdarzeń.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Identyfikacja i pomiar ryzyka kredytowego w Banku odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego. Łączne ryzyko kredytowe zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi pojedynczymi kredytami; im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

- 1) Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytobiorcy obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego.
- 2) Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:
 - a) stosowaniu metodyk oceny zdolności i wiarygodności kredytowej przed udzieleniem kredytu oraz prawidłowym zabezpieczaniu ekspozycji kredytowej poprzez stosowanie standardów kredytowych,

- b) ograniczeniu wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity koncentracji ekspozycji,
 - c) bieżącym monitoringu kredytowym,
 - d) dokonywaniu okresowych przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw,
 - e) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad kredytami zagrożonymi,
 - f) kontroli procesu kredytowego.
- 3) Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:
- a) dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji),
 - b) analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ryzyka kredytowego,
 - c) analizy struktury portfela kredytowego,
 - d) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
 - e) monitorowania i raportowania adekwatności odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone,
 - f) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - prawidłowym przepływie informacji,
 - odpowiednim doborze i szkoleniu pracowników,
 - nadzorze nad działalnością kredytową.

Raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się, w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach miesięcznych i kwartalnych do Zarządu Banku i cyklach kwartalnych do Rady Nadzorczej. Wyniki testowania warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego wykonywane są z częstotliwością roczną.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka kredytowego.

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka kredytowego w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym odpowiednia struktura organizacyjna (wraz z kompetencjami do przyznawania kredytów), plany awaryjne, system limitów oraz przyjęte metodyki oceny zdolności kredytowej i proces monitorowania jakości ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.

Stosowane, monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka kredytowego w Banku i stanowią system ostrzegania przed

nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka Banku. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych oraz przeglądu i weryfikacji procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Istotnym elementem ograniczania ryzyka kredytowego jest stosowanie prawnych form zabezpieczenia kredytów. Wysokość i rodzaj zabezpieczenia zależą od poziomu ryzyka kredytowego transakcji.

Zabezpieczenie ryzyka kredytowego dokonywane jest w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, a także rodzaju produktu kredytowego. W celu zabezpieczenia swoich wierzytelności Bank stosuje zabezpieczenia przewidziane w prawie cywilnym i prawie wekslowym.

Przyjęte formy prawnych zabezpieczeń mają na celu zapewnienie odzyskania udzielonych kredytów wraz z kosztami udzielenia oraz ewentualnym zwrotem kosztów dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca nie uregulował dobrowolnie tych płatności.

Przy wyborze formy zabezpieczenia brane są pod uwagę różne kryteria, a w szczególności:

- a) rodzaj, wysokość i termin spłaty kredytu,
- b) status prawny kredytobiorcy,
- c) sytuacja majątkowo-finansowa,
- d) płynność przyjmowanych zabezpieczeń,
- e) ryzyko Banku oraz cechy danego zabezpieczenia wierzytelności.

Preferuje się zabezpieczenia umożliwiające pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych oraz uczestniczące w technikach redukcji ryzyka kredytowego.

Bank ustalając wartość zabezpieczenia kieruje się zasadą ostrożnej wyceny i przyjmuje wartość możliwą do uzyskania w momencie zaspokajania się z przedmiotu zabezpieczenia podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, dlatego bierze pod uwagę ograniczenia prawne i ekonomiczne oraz inne mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zrealizowania zabezpieczenia.

W każdym przypadku wycena wartości przedmiotu zabezpieczenia zostaje zweryfikowana i dokonana przed udzieleniem kredytu, natomiast przez cały okres kredytowania monitoruje się wartość przedmiotu zabezpieczenia, aby móc podjąć właściwe działania w przypadku zmniejszenia się jego wartości.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności stanowi potencjalne źródło spłaty wierzytelności, z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest:

- systematycznie aktualizowana w ramach prowadzonego monitoringu i kontroli,
- oraz adekwatna do poziomu ryzyka transakcji kredytowej.

Przeglądów i aktualizacji przyjętych zabezpieczeń dokonuje się łącznie z przeglądem ekspozycji kredytowej, której zabezpieczenie dotyczy, w trybie obowiązującym dla przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowej.

Działania prowadzone na podstawie analiz i różnego rodzaju raportów zmierzają do identyfikacji, zbadania wysokości i monitorowania, a w konsekwencji do ograniczenia ryzyka kredytowego występującego w portfelu kredytowym.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

2.1 Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko koncentracji - zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku.

Celem w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji jest: dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka, zapewnienie przestrzegania zewnętrznych limitów koncentracji, optymalizacja systemu limitów ograniczających ryzyko.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje

i monitoruje limity koncentracji, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, branż oraz zabezpieczeń.

W 2017r. nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji.

Rozwiązania organizacyjne

Zarządzanie ryzykiem koncentracji odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka koncentracji jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Proces jest zgodny z wymaganiami regulacji zewnętrznych. Raportowanie odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach miesięcznych dla Zarządu Banku i cyklach kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka koncentracji w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem koncentracji, system limitów oraz przyjęte zasady udzielania kredytów.

Stosowane, monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka koncentracji w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka koncentracji Banku. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem koncentracji przeprowadza jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych oraz przeglądu i weryfikacji procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

2. 2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH)

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ma na celu zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez bieżące monitorowanie portfela tych ekspozycji.

Rozwiązania organizacyjne

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, obejmuje w szczególności następujące elementy:

- 1) określenie poziomu ryzyka kredytowego Banku w zakresie tych ekspozycji;
- 2) monitorowanie ekspozycji kredytowych i ich zabezpieczeń;
- 3) analizę wpływu zmian stóp procentowych na ryzyko transakcji kredytowej;
- 4) analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku;
- 5) ocenę wpływu zmian cen nieruchomości na poziom ryzyka Banku;
- 6) wyznaczenie i monitorowanie maksymalnego poziomu wskaźnika LtV.

Limity wewnętrzne określają oczekiwaną strukturę portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, a także zapewniają jego dywersyfikację, zgodną z ogólną strategią i polityką Banku.

Raportowanie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie odbywa się, w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach miesięcznych dla Zarządu Banku i cyklach kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

W celu ograniczenia poziomu ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz wyznaczenia akceptowalnego poziomu apetytu na ryzyko, Bank stosuje limity wewnętrzne oraz wyznacza parametry i wskaźniki dla portfela tych ekspozycji.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie przeprowadza jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych oraz przeglądu i weryfikacji procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Proces zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

2.3 Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku, poprzez stałe monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów przepisów wewnętrznych Banku i przepisów prawa powszechnego.

Rozwiązania organizacyjne

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji detalicznych odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Monitorowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych ma na celu przewidywanie możliwości wystąpienia straty i jej aktywne ograniczanie, jak również wczesną identyfikację zagrożeń i podjęcie stosownych działań naprawczych.

Monitoring detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku dotyczy pojedynczych ekspozycji i kredytobiorców, grup kredytobiorców oraz całego portfela kredytowego.

Bank prowadzi stały monitoring detalicznych ekspozycji kredytowych oraz dokonuje ich okresowych i doraźnych przeglądów.

W analizie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank uwzględnia w szczególności:

- 1) jakość ekspozycji kredytowych (np. wielkość opóźnień, poziom migracji między klasami opóźnień);
- 2) poziom i adekwatność odpisów (rezerw);
- 3) wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów (apetytu na ryzyko);
- 4) przebieg procesu akceptacji, skalę odstępstw (przełamania);
- 5) wyniki działania i skuteczność narzędzi wspierających proces akceptacji ryzyka;

- 6) wyniki procesu monitorowania ekspozycji i dochodzenia roszczeń;
- 7) kwoty nieodzyskane (straty kredytowe);
- 8) wartości odzysku z zabezpieczeń.

Raportowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach kwartalnych dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Stosowane, monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka tego obszaru.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych przeprowadza jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych oraz przeglądu i weryfikacji procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Proces zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

3. Ryzyko operacyjne

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko operacyjne - ryzyko straty wynikające z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne, a także ryzyko modeli.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: wewnętrzne regulacje zawierające system, strukturę organizacyjną systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

- 1) ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a

- także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej,
- 2) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego,
 - 3) w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze,
 - 4) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko modeli celem jest dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, monitoring strat w ramach rejestrów ryzyka operacyjnego, walidacja i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

Rozwiązania organizacyjne

W ramach struktury organizacyjnej w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym biorą udział następujące organy i komórki Banku, do zadań których należy między innymi:

- 1) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad:
 - a) zgodnością strategii i polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, ze strategią i planem finansowym Banku,
 - b) wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu,
 - c) kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność,
 - d) funkcjonowaniem obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska informacyjnego.
- 2) Zarząd Banku odpowiada za:

- a) opracowanie i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - b) podejmowanie decyzji dotyczących organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego zarządzania tym ryzykiem,
 - c) zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie jednostek/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych elementów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - d) dokonanie oceny regularnych przeglądów polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem, zgodnie z odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi,
 - e) realizację procesu kontroli ryzyka operacyjnego (m. in. jego ciągłość i skuteczność działania), nadzorując (również pośrednio poprzez analizę raportów komórki audytu wewnętrznego) zakres i częstotliwość kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego,
 - f) okresowe przedkładanie Radzie Nadzorczej syntetycznej informacji na temat profilu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank,
 - g) zapewnienie prawidłowego rozwoju systemów informatycznych oraz wdrożenie procedur i zasad kontroli bezpieczeństwa zapewniających prawidłowe zabezpieczenie systemów informatycznych i danych przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi,
 - h) zapewnienie poprawności i efektywności funkcjonowania obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - i) nadzorowanie bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych poprzez zatwierdzenie odpowiednich regulacji wewnętrznych, podział zadań i odpowiedzialności, organizację systemu informacji zarządczej, a także zapoznawanie i podejmowanie działań doskonalących i korygujących,
 - j) odpowiednią strukturę organizacyjną i podział zadań zapewniający bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych.
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który odpowiada za:

- a) koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego Banku,
 - b) wdrożenie przyjętych metod identyfikacji i oceny zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla wszystkich obszarów działalności Banku oraz pełni nadzór nad ich stosowaniem,
 - c) nadzór nad terminowością i poprawnością raportowania ryzyka operacyjnego przez Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz.
- 4) Komitet Zarządzania Ryzykiem w zakresie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonuje opinii:
- a) projektów aktualizacji wewnętrznych limitów i metod pomiaru ryzyka operacyjnego wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - b) informacji kwartalnych na temat wyników oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne,
 - c) listy obowiązujących KRI, limitów wartości KRI oraz metod ich wyznaczania.
- 5) Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz, w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym odpowiada za:
- a) poprawne monitorowanie, raportowanie i prognozowanie zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym monitorowanie przestrzegania akceptowalnego poziomu ryzyka operacyjnego,
 - b) prowadzenie odpowiednich rejestrów i ewidencji obejmujących dane dotyczące incydentów i zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z zasadami zawartymi w regulacjach wewnętrznych Banku,
 - c) dokonanie aktualizacji polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - d) weryfikowanie i opracowywanie propozycji limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko operacyjne,
 - e) obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika (BIA),
 - f) sporządzanie analiz zawierających ocenę ryzyka operacyjnego oraz przedkładanie ich wraz ze stosownymi wnioskami Komitetowi Zarządzania Ryzykiem, Zarządowi i Radzie Nadzorczej,

- g) opracowywanie projektów procedur wewnętrznych określających zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz proponowanie zmian dotyczących ich aktualizacji,
 - h) dokonywanie okresowych przeglądów zgodności przebiegu procesów z procedurami, a także dostosowywanie ich do rzeczywistych i potencjalnych zmian warunków pod kątem zdolności do ograniczania faktycznych i potencjalnych strat.
- 6) Główny Księgowy Banku pełniący funkcję Administratora Bezpieczeństwa Informacji:
- a) monitoruje i dokonuje kontroli zdarzeń i strat ryzyka operacyjnego w systemie finansowo – księgowym,
 - b) ponosi odpowiedzialność za poprawne i rzetelne ewidencjonowanie w księgach Banku operacji finansowych, strat finansowych na kontach kosztowych i kontach rezerw Banku oraz dokonuje kontroli wewnętrznej w zakresie zdarzeń ryzyka operacyjnego w systemie finansowo-księgowym,
 - c) zapewnia i odpowiada za poprawność funkcjonowania systemu ewidencyjno – księgowego,
 - d) prowadzi rejestr główny storn i korekt w Banku,
 - e) zapewnia stałą kontrolę prawidłowości funkcjonowania nadanych uprawnień do systemu finansowo-księgowego pracownikom jednostek/komórek organizacyjnych, wprowadza stosowne zmiany celem ograniczania ryzyka.
- 7) Audytor wewnętrzny ocenia:
- a) system zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym jego regularne przeglądy,
 - b) adekwatność i skuteczność stosowania zasad w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz jej zgodność ze strategią Banku oraz polityką zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - c) przestrzeganie przepisów i regulacji ostrożnościowych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - d) poprawność pomiaru monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego, w tym kompletność, rzetelność i terminowość przedkładanych analiz z zakresu ryzyka operacyjnego,
 - e) kompletność i aktualność procedur dotyczących zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym,

- f) adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz ocenia stopień wykonania zaleceń pokontrolnych,
 - g) trafność przyjmowanych przez Bank w pomiarze ryzyka założeń i scenariuszy,
 - h) jakość i kompletność planów awaryjnych utrzymania ciągłości działania,
 - i) określenie poziomu oraz źródeł ryzyka operacyjnego, na jakie narażony jest Bank w powiązaniu z innymi ryzykami występującymi w Banku,
 - j) adekwatność, funkcjonalność i bezpieczeństwo systemu informatycznego.
- 8) Kierujący jednostkami/ komórkami organizacyjnymi odpowiadają za:
- a) nadzór nad procesem ewidencjonowania zdarzeń operacyjnych w systemie finansowo-księgowym Banku,
 - b) identyfikację, monitorowanie i ocenę poziomu ryzyka w jednostkach/komórkach organizacyjnych oraz wskazywanie i podejmowanie przedsięwzięć ograniczających ryzyko działalności Banku,
 - c) rzetelne raportowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego do pracownika Zespołu Zarządzania Ryzykiem i Analiz,
 - d) kontrolę i akceptację raportów podległych pracowników,
 - e) reakcję na stwierdzone nieprawidłowości i podejmowanie, w razie takiej konieczności działań naprawczych i doskonalących,
 - f) przestrzeganie wprowadzonych w Banku regulacji wewnętrznych oraz obowiązujących norm nadzorczych,
 - g) podejmowanie działań w celu budowy właściwej kultury organizacyjnej i kształtowania postaw podwładnych w zakresie świadomości i właściwego postępowania w zakresie ryzyka operacyjnego.
- 9) Wszyscy pracownicy Banku wykonują zadania w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania i ograniczania ryzyka, a w szczególności przestrzegają ustalonych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, rejestrują incydenty, zdarzenia operacyjne, uczestniczą w wyjaśnianiu przyczyn ich powstania i proponują rozwiązania zabezpieczające. Mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujących w Banku.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, w tym produkty, procesy i systemy. Uwzględnia czynniki wewnętrzne takie jak: struktura

organizacyjna, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfika klientów, skargi klientów, jakość kadr i czynniki zewnętrzne tj. otoczenie, w którym Bank działa.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest procesem ciągłym i systematycznym. Proces ten obejmuje identyfikację, ocenę, monitorowanie, raportowanie, kontrolę oraz przeciwdziałanie ryzyka.

W celu identyfikacji zagrożeń ryzyka operacyjnego dokonywane są następujące czynności:

- 1) identyfikowane są zagrożenia wewnętrzne, takie jak:
 - struktura organizacyjna Banku i jej zmiany,
 - specyfika działalności Banku,
 - użytkowane systemy informatyczne w Banku,
 - jakość i rotacja kadr,
 - skargi od klientów Banku.
- 2) identyfikowane są zagrożenia zewnętrzne, takie jak:
 - czynniki otoczenia gospodarczego, w tym polityczne, prawne, socjodemograficzne, rynkowe, czy dotyczące zmian technologicznych.

Identyfikacji ryzyka operacyjnego dokonuje się na podstawie:

- 1) rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez analizę przyczyn ich powstania,
- 2) rejestru zagrożeń zewnętrznych analizując ich potencjalny wpływ na działalność Banku,
- 3) poziomu wykorzystania limitów ograniczających ryzyko operacyjne oraz wartości wskaźników KRI,

Ocena ryzyka operacyjnego dla istotnych obszarów działalności Banku dokonywana jest podczas tworzenia nowych lub modyfikacji już istniejących produktów, procesów i systemów informatycznych oraz zmian w strukturze organizacyjnej Banku. Ocena ryzyka polega na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia i wielkości możliwych przyszłych strat z tytułu ryzyka operacyjnego oraz ich wpływ na działalność Banku. Narzędziami oceny ryzyka operacyjnego służącymi do monitorowania ryzyka są Kluczowe Wskaźniki Ryzyka Operacyjnego (KRI) oraz mapa ryzyka operacyjnego.

Procesowi monitorowania poddawane są wszystkie zdarzenia powodujące straty z tytułu ryzyka operacyjnego, oraz wszelkie nawet potencjalne /hipotetyczne zagrożenia, które mogą mieć wpływ na działalność Banku. Monitorowanie ryzyka dokonywane jest zgodnie z procedurami wewnętrznymi z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez:

- 1) prowadzenie rejestru zdarzeń (incydentów) operacyjnych, w tym zdarzeń wynikających z ryzyka modeli,
- 2) wyznaczenie i monitorowanie limitów wewnętrznych, tj. limitu straty rzeczywistej dla zdarzeń rzeczywistych z kwotą rzeczywistą wynoszący 10% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego oraz limitu straty potencjalnej dla zdarzeń rzeczywistych z kwotą potencjalną wynoszący 20% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 3) wyznaczenie i monitorowanie Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI),
- 4) samoocenę ryzyka,
- 5) sporządzenie testów warunków skrajnych.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzone jest na potrzeby Rady Nadzorczej oraz Zarządu Banku. Raporty sporządzane przez Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz i prezentowane zgodnie z terminami określonymi w Instrukcji służbowej: „System Informacji Zarządczej”.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Działania przeciwdziałające ryzyku, polegające na jego unikaniu, ograniczaniu lub transferowaniu, podejmowane są w zależności od zidentyfikowanego poziomu ryzyka operacyjnego w stosunku do tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem operacyjnym przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania w/w ryzykiem oraz przeglądu i aktualizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

4. Ryzyko braku zgodności

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko braku zgodności – ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń dla działania Banku, monitorowanie zaistniałych incydentów, podejmowanie działań wspierających oraz naprawczych, zapobiegających narażaniu Banku na występowanie

zdarzeń wynikających z ryzyka braku zgodności oraz potencjalnych skutków nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, wymogów organów nadzorczych, rekomendacji i standardów rynkowych, a w szczególności poprzez zapobieganie:

- 1) utracie reputacji oraz zaufania klientów, partnerów biznesowych i pracowników;
- 2) karom pieniężnym i odszkodowaniom;
- 3) negatywnym decyzjom ze strony instytucji/organów nadzorczych.

Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności w Banku oraz pomiar ich skutków ujęte są w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego, którego zasady funkcjonowania są określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w „Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności” oraz „Polityce zgodności”.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza Politykę zgodności;
- 2) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez Zarząd Banku obowiązków dotyczących zapewnienia zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) dokonuje, co najmniej raz w roku oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty Komórki ds. zgodności oraz informacje od Zarządu Banku;
- 4) współpracuje z Zarządem lub Komórką ds. zgodności w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności.

2. Zarząd Banku odpowiedzialny jest za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a w szczególności:

- 1) sprawuje nadzór nad opracowaniem, wprowadzeniem i aktualizacją polityki oraz innych regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania zgodnością,
- 2) zapewnia przestrzeganie postanowień przyjętej Polityki,
- 3) zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania zgodnością, w tym ustalenie kompetencji, odpowiedzialności i zadań w obszarze zarządzania zgodnością,
- 4) przedkłada Radzie Nadzorczej ocenę zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 5) podejmuje działania zaradcze w celu niedopuszczenia do zmaterializowania się ryzyka oraz środki naprawcze lub dyscyplinujące, w przypadku stwierdzenia braku zgodności w działaniu Banku.

3. Prezes Zarządu pełni rolę kierującego Komórką ds. zgodności. Prezes Zarządu:
 - 1) koordynuje i nadzoruje procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności w skali całego Banku,
 - 2) pełni nadzór nad terminowością i poprawnością raportowania ryzyka braku zgodności,
 - 3) zapewnia wdrożenie postanowień niniejszej Polityki oraz jej spójności z treścią innych regulacji obowiązujących w Banku.
4. Komitet Zarządzania Ryzykiem opiniuje:
 - 1) projekty nowych i modyfikowanych regulacji w zakresie zgodności z innymi regulacjami wewnętrznymi Banku,
 - 2) poziom ryzyka braku zgodności w skali Banku na podstawie oceny zarządzania tym rodzajem ryzyka,
 - 3) nowe produkty.
5. Komórka ds. zgodności, koordynuje proces zapewnienia zgodności w Banku, jest odpowiedzialna m.in. za:
 - 1) opiniowanie i ocenę ryzyka:
 - a) nowych produktów, modeli biznesowych, modyfikacji istniejących produktów (w szczególności w zakresie zapewnienia zgodności z regulacjami wewnętrznymi Banku ochroną praw klientów oraz pod kątem przeciwdziałania obchodzeniu powszechnie obowiązujących przepisów prawa),
 - b) całości przekazu marketingowego, kierowanego do klientów Banku;
 - 2) promowanie etycznych postaw w relacjach biznesowych z klientami Banku oraz współpracy wewnętrznej;
 - 3) opracowanie i wdrożenie zasad identyfikowania i zarządzania konfliktami interesów,
 - 4) opracowanie i wdrożenie zasad zgłaszania naruszeń;
 - 5) opracowanie i wdrożenie metodyki zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 6) raportowanie do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej;
 - 7) szkolenie pracowników Banku w zakresie ryzyka braku zgodności;
 - 8) prowadzenie czynności kontrolnych i wyjaśniających w zakresie ryzyka braku zgodności;
 - 9) pełnienie funkcji doradczej w zakresie ryzyka braku zgodności;
 - 10) identyfikację ryzyka braku zgodności, w tym obejmujących istotne zmiany w przepisach prawa, regulacjach wewnętrznych i standardach rynkowych;
 - 11) ocenę zgodności regulacji z przepisami wewnętrznymi i przyjętymi przez Bank standardami postępowania;

- 12) ocenę ryzyka braku zgodności, w tym obejmującą zestawienie ocen ryzyka braku zgodności wskazujących na wysoki poziom ryzyka braku zgodności;
 - 13) monitorowanie wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, w tym obejmujące zestawienie statusów wdrożenia mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, przypadków korekty oceny ryzyka zgodności oraz wyników testowania pionowego;
 - 14) raportowanie do Zarządu i Rady Nadzorczej z obszaru ryzyka braku zgodności.
6. Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz odpowiedzialny jest za:
 - 1) monitorowanie realizacji zaleceń organów nadzorczych;
 - 2) dokonywanie weryfikacji Formularzy samooceny Banku sporządzanych w ramach Badania i Oceny Nadzorczej (BION) przed ich przekazaniem Zarządowi celem akceptacji;
 - 3) prowadzenie ewidencji i rejestracji zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z zasadami zawartymi w regulacjach wewnętrznych;
 - 4) zgłaszanie incydentów ryzyka braku zgodności do Komórki ds. zgodności w ramach ryzyka operacyjnego.
 7. Zespół Rachunkowości odpowiedzialny jest za:
 - 1) przygotowywanie projektów regulacji wewnętrznych w zakresie ochrony danych osobowych w Banku oraz w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
 - 2) ochronę danych osobowych i tajemnicy bankowej;
 - 3) koordynowanie i nadzór nad realizacją programu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
 - 4) przeciwdziałanie przestępstwom finansowym;
 - 5) akceptację zdarzeń rzeczywistych ryzyka operacyjnego w systemie AZRO;
 - 6) monitorowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego w systemie finansowo-księgowym, w tym ryzyka braku zgodności, celem podejmowania decyzji ograniczających to ryzyko
 8. Zespół Informatyczno- Telekomunikacyjny odpowiedzialny jest m. in. za:
 - 1) raportowanie do Zarządu w zakresie wyników monitoringu umów outsourcingu czynności bankowych;
 - 2) identyfikowanie ryzyka braku zgodności w procesie monitorowania umów outsourcingowych;
 - 3) organizację procesów związanych z przestrzeganiem bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych;
 - 4) przygotowywanie projektów regulacji wewnętrznych w zakresie bezpieczeństwa informatycznego Banku i przepływu informacji prawnie chronionych.
 9. Samodzielne stanowisko ds. organizacyjno-kadrowych, odpowiedzialne jest m.in. za:
 - 1) akceptację zdarzeń rzeczywistych ryzyka operacyjnego w systemie AZRO;

- 2) koordynację i obsługę procesu rozpatrywania reklamacji;
- 3) nadzór nad regulacjami dotyczącymi procesu rozpatrywania skarg/reklamacji;
- 4) sporządzanie okresowych analiz zgłoszeń reklamacji;
- 5) prowadzenie rejestru reklamacji oraz rejestru spraw sądowych, w tym monitorowanie spraw sądowych, w których Bank jest stroną lub uczestnikiem;
- 6) współpracę z innymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi Banku w zakresie procesu rozpatrywania reklamacji;
- 7) współpracę z innymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi Banku w prowadzeniu spraw sądowych z zakresu prawa pracy;
- 8) identyfikowanie ryzyka braku zgodności, jego oceny i monitorowania w przypadku spraw sądowych prowadzonych przez Bank
- 9) wsparcie merytoryczne przy opracowaniu i opiniowaniu projektów umów zawieranych przez Bank;
- 10) informowania jednostek i komórek organizacyjnych Banku o zmianach w przepisach prawa, w tym w zakresie klauzul niedozwolonych (abuzywnych);
- 11) przeciwdziałania mobbingowi oraz raportowania do Komórki ds. zgodności o zgłoszonych przypadkach mobbingu lub molestowania pracowników w Banku;
- 12) identyfikowania, oceny, monitoringu ryzyka utraty reputacji.

10. Wydział Handlowy odpowiedzialny jest za:

- 1) ochronę praw klientów, w szczególności poprzez prowadzenie polityki arbitrażu w przypadkach spornych, rzetelne informowanie o cechach produktu przed wprowadzeniem do sprzedaży itp.;
- 2) prowadzenie działalności reklamowej dotyczącej usługi lub produktu oferowanego przez Bank w sposób rzetelny z poszanowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zasad uczciwego obrotu oraz dobrych obyczajów;
- 3) rzetelne informowanie przeciętnej odbiorcy o oferowanym produkcie lub usłudze, w tym w szczególności o charakterze i konstrukcji tego produktu lub usługi, korzyściach oraz czynnikach warunkujących osiągnięcie ewentualnego zysku, a także o wszelkich ryzykach z nimi związanych;
- 4) opracowywanie regulacji wewnętrznych przygotowywanych w zakresie zapewnienia zgodności z przepisami prawa powszechnego, w szczególności z uwzględnieniem klauzul abuzywnych;
- 5) prowadzenie akcji marketingowych;
- 6) promowanie etycznych postaw w relacjach biznesowych z klientami Banku oraz w relacjach współpracy wewnętrznej.

11. Wszystkie jednostki/ komórki organizacyjne Banku są odpowiedzialne m.in. za:

- 1) identyfikowanie ryzyka braku zgodności, stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz bezzwłoczne raportowanie do Komórki ds. zgodności o zdarzeniach związanych z ryzykiem braku zgodności z wyłączeniem zdarzeń operacyjnych;
- 2) ewidencjonowanie reklamacji w Rejestrze reklamacji zgodnie z zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych;
- 3) rozpatrywanie reklamacji klientów w zakresie swoich kompetencji;
- 4) zgodność działań z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania, w tym normami etycznymi;
- 5) identyfikowanie ryzyka braku zgodności w procesie monitorowania umów outsourcingowych;

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Na podstawie obowiązującej w Banku polityki i instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności dokonywany jest pomiar i monitorowanie ryzyka braku zgodności. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje wszystkie etapy (identyfikację, ocenę, pomiar, monitorowanie, raportowanie, kontrolę), które regulują wewnętrzne procedury.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności prowadzone jest na potrzeby Rady Nadzorczej oraz Zarządu Banku. Analizy są sporządzane przez Komórkę ds. zgodności i prezentowane zgodnie z terminami określonymi w Instrukcji służbowej: „System Informacji Zarządczej”.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Ograniczanie skutków zrealizowania ryzyka braku zgodności w przypadkach tego wymagających, może odbywać się poprzez stosowanie następujących mechanizmów:

- 1) korzystanie z wzorców opracowanych przez Bank Zrzeszający przy opracowaniu projektów regulacji wewnętrznych, wzorców umów i dokumentacji zewnętrznej;
- 2) monitorowanie spodziewanych zmian przepisów prawa powszechnego, w tym regulacji krajowych i europejskich;
- 3) dostosowanie istniejących regulacji wewnętrznych w celu zminimalizowania ryzyka braku zgodności lub wdrożenie nowych regulacji wewnętrznych;
- 4) stosowanie postanowień zawartych w Zasadach dobrej praktyki bankowej opracowanych przez Związek Banków Polskich oraz Kanonie dobrych praktyk rynku usług finansowych;
- 5) zapobieganie konfliktowi interesu i ryzyku powiązań personalnych, poprzez

- odpowiednie kształtowanie struktury organizacyjnej, podziału zadań i zasad podejmowania decyzji;
- 6) wprowadzenie zasad przekazywania informacji o nieprawidłowościach i zapewnienie pracownikom zgłaszającym naruszenia przyjętych w Banku zasad pełnej ochrony przed konsekwencjami wynikającymi z tego faktu;
 - 7) nadzór kierowniczy i obowiązek reakcji kadry kierowniczej w przypadku stwierdzenia zachowania pracowników niezgodnego z przyjętymi w Banku zasadami postępowania;
 - 8) podnoszenie świadomości pracowników Banku poprzez właściwe szkolenia, w tym szkolenie kadry i pracowników dotyczące przestrzegania zasad etycznego działania Banku;
 - 9) systematyczne wprowadzanie i modyfikacja istniejących mechanizmów systemowych (praw dostępu, blokad itp.);
 - 10) tworzenie rezerw na pokrycie rezultatów niekorzystnego dla Banku rozstrzygnięcia sporów sądowych.

5. Ryzyko płynności i finansowania

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko płynności i finansowania - to ryzyko zagrożenia utraty zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych kosztów związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedażą aktywów na niekorzystnych warunkach w związku z ryzykiem płynności rynku (produktu).

Płynność Banku rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych:

- 1) płynność śróddzienna – w bieżącym dniu,
- 2) płynność krótkoterminowa – w okresie 30 kolejnych dni,
- 3) płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy włącznie;
- 4) płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Celem polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest:

- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- b) zapewnienie utrzymania płynności śróddziennej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich wymagalności, oraz zapewniający wypełnienie nadzorczych miar płynności,
- c) optymalizacja realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
- d) zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).

Celem polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania nie jest przetrwanie sytuacji kryzysowej, lecz w głównej mierze zapobieganie takiej sytuacji; Bank, aby spełnić powyższy cel, jest zobowiązany do zapewnienia terminowej realizacji bieżących i przyszłych zobowiązań wobec klientów (regulowania zobowiązań płatniczych, wypłat środków deponentom, wywiązania się z przyjętych zobowiązań kredytowych oraz pełnego wykonania udzielonych zobowiązań pozabilansowych).

Przez zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania rozumie się proces kształtowania struktury ilościowej (zróżnicowanie składników zarówno pasywów, jak i aktywów), w celu zapewnienia płynności finansowej Banku, przy jednoczesnym osiągnięciu optymalnego wyniku finansowego.

Bank realizując przyjęte cele w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania kierował się zasadą utrzymywania pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych, lokowania nadwyżek środków finansowych w lokaty terminowe w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Płynność płatnicza Banku była kształtowana głównie przez środki pozyskiwane od sektora niefinansowego, a działalność Banku w 2017r. opierała się na stabilnych źródłach finansowania.

Jednocześnie Bank posiadał plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej.

Rozwiązania organizacyjne

W ramach struktury organizacyjnej w procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania biorą udział następujące organy i komórki Banku, do zadań których należy między innymi:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- a) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- b) zatwierdza strategię, zasady polityki Banku, Plan finansowo-rzeczowy oraz Plan pozyskania długoterminowych źródeł finansowania oraz nadzoruje ich przestrzeganie,
- c) kwartalnie analizuje informacje o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów,
- d) określa akceptowany poziom ryzyka płynności i finansowania Banku (tzw. apetyt na ryzyko),
- e) pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank,
- f) Rada Nadzorcza zostanie niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
 - wzrastającym kosztem finansowania,
 - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności i finansowania,
 - wzrastającą luką płynności,
 - zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
 - znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
 - spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
 - zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności,
- g) Rada Nadzorcza w okresach rocznych otrzymuje informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2. Zarząd Banku:

- a) odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur) oraz za realizację strategii, Planu finansowo-rzeczowego Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w sposób zapewniający utrzymanie płynności śróddziennej, krótkoterminowej, średnioterminowej, oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,
- c) dostosowuje strukturę organizacyjną Banku, oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka Banku,
- d) precyzyjnie i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności i finansowania adekwatną do strategii działalności,
- e) sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku. System raportowania, ma ujednoliczoną formę i jest określony w Instrukcji służbowej „System informacji zarządczej”,
- f) odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
- g) odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- h) przeprowadza raz w roku przegląd polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz ocenę mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (wrazie poważnych zmian profilu działalności Banku, zmiany obowiązujących przepisów prawa lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
- i) zarządza ryzykiem w Banku w ramach przypisanych mu obowiązków, oraz na poziomie działalności operacyjnej i poziomie zarządzania ryzykiem płynności i

finansowania przez pracowników ZZRIA.

3. Bezpośredni nadzór nad ryzykiem płynności i finansowania pełni Członek Zarządu nadzorujący ryzyko działalności, który odpowiada za:
 - a) wdrażanie zasad polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania przyjętych przez Zarząd,
 - b) zorganizowanie prawidłowego procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz efektywności wdrożonego systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
4. Komitet Zarządzania Ryzykiem opiniuje:
 - a) projekty polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
 - b) procedury pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka płynności i finansowania,
 - c) kwartalne analizy zawierające ocenę ryzyka płynności i finansowania ,
 - d) projekty aktualizacji wewnętrznych limitów i metod pomiaru ryzyka płynności i finansowania wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
5. ZZRIA:
 - a) opracowuje projekty zasad zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz proponuje zmiany dotyczące aktualizacji obowiązujących procedur wewnętrznych,
 - b) raportuje oraz monitoruje przestrzeganie akceptowalnego poziomu ryzyka płynności i finansowania (kontrola przestrzegania limitów),
 - c) monitoruje poziom nadzorczych miar płynności,
 - d) weryfikuje i opracowuje propozycję limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko płynności i finansowania,
 - e) raportuje ryzyko płynności krótkoterminowej, średnioterminowej, długoterminowej,
 - f) identyfikuje zagrożenia mające wpływ na płynność finansową,
 - g) sporządza analizy zawierające ocenę ryzyka płynności i finansowania wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - h) weryfikuje plany awaryjne komórek i jednostek organizacyjnych, celem zapewnienia spójności działań,
 - i) odpowiada za realizację działań awaryjnych.
6. Główny Księgowy/Zespół Rachunkowości, odpowiedzialny jest za:
 - a) utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
 - wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
 - utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,

- b) racjonalne i bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
 - c) monitorowanie, raportowanie i kontrola limitów zapasu gotówki – zgodnie z zasadami określonymi dla poszczególnych Oddziałów i Filii Banku,
 - d) obliczanie i utrzymywanie poziomu nadzorczych miar płynności,
 - e) utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
 - f) maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności i finansowania),
 - g) prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
 - h) identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku, oraz dokonywanie pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,
 - i) prognozowanie zarządzania płynnością finansową Banku,
 - j) prawidłowość wyliczenia wskaźników: płynności krótkoterminowej LCR, stabilnego finansowania (NSFR),
 - k) uczestnictwo w opracowaniu Polityki, Strategii Banku,
 - l) poprawność opracowanego Planu finansowo-rzeczowego Banku, przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych.
7. Audytor wewnętrzny /pracownik instytucjonalnej kontroli wewnętrznej dokonuje oceny zarządzania ryzykiem płynności i finansowania. Zakres badania audytu wewnętrznego określono w „Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności i finansowania Banku”.
8. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
- a) realizacji Strategii, Planu finansowo-rzeczowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
 - b) realizacji Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
 - c) utrzymanie stanu gotówki w kasach jednostek organizacyjnych Banku w wysokości wynikającej z prowadzonej ewidencji potrzeb oraz obowiązującego limitu pogotowia kasowego ustalonego dla każdego Oddziału i Filii,
 - d) trafne prognozowanie spodziewanych wpływów i wypływów środków pieniężnych, w tym prawidłowe ewidencjonowanie przepływów dziennych w nadzorowanych jednostkach,
 - e) zgłaszania osobom kierującym jednostkami i komórkami organizacyjnymi informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku

- (obserwacja zachowań klientów),
- f) dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
 - g) kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Na podstawie obowiązujących w Banku polityk i instrukcji zarządzania ryzykiem płynności i finansowania dokonywany jest pomiar i monitorowanie ryzyka płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania obejmuje wszystkie etapy (identyfikację, ocenę, pomiar, monitorowanie, raportowanie, kontrolę), które regulują wewnętrzne procedury.

Ryzyko płynności finansowej jest monitorowane za pomocą:

- a) urealnionej luki płynności,
- b) nadzorczych miar płynności,
- c) wskaźników wynikających z Rozporządzenia CRR,
- d) limitów ostrożnościowych w tym:
 - wskaźników płynności i stabilności bazy depozytowej,
 - osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych podmiotów niefinansowych,
 - koncentracji dużych depozytów,
 - kształtowania się poziomu wskaźników ekonomicznych służących do oceny płynności
- e) testu warunków skrajnych.
- f) pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz źródeł i kosztów finansowania aktywów długoterminowych.

Płynność finansowa utrzymywana jest na adekwatnym poziomie z zachowaniem norm zawartych w Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków, z postanowieniami ustawy Prawo bankowe dotyczącymi płynności finansowej Banku oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr: 648/2012, (Dz. U. UE L 176 z 27.06.2013 r.) zwanej „CRR”, obejmują całość zagadnień związanych z utrzymywaniem krótko-, średnio- i długoterminowej płynności Banku oraz pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności, w tym wyznaczaniem i raportowaniem nadzorczych norm płynności.

W trybie dziennym, miesięcznym oraz kwartalnym przygotowywane są analizy dotyczące ryzyka płynności i finansowania, zawierające informacje o wielkości ekspozycji na ryzyko płynności i finansowania oraz informacje na temat kształtowania się limitów oraz ryzyka. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza zgodnie z Instrukcją służbową: „System informacji zarządczej”.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, w tym plany awaryjne, limity i wskaźnik płynności, transakcje lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe, stabilna baza depozytowa.

Monitorowane i raportowane są w okresach dziennych i miesięcznych limity wewnętrzne oraz wskaźniki płynności służą zapewnieniu właściwego poziomu płynności w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie poziomu.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania przeprowadza jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania w/w ryzykiem oraz przeglądu i aktualizacji procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

6. Ryzyko stopy procentowej

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko stopy procentowej – to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał; wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

Profil ryzyka stopy procentowej określa możliwe do zaakceptowania przez Bank narażenie na ryzyko stopy procentowej, w zakresie 4 niżej wymienionych wyodrębnionych jego kategorii:

- a) ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – wynikające z niedopasowania wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych. Ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku,

w szczególności odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnych zmian w strukturze przeszacowania pozycji w bilansie powodującym zmiany w wyniku finansowym Banku z tytułu odsetek,

- b) ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP) w oparciu, o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
- c) ryzyko opcji klienta – wynika z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych, np.: prawo do wcześniejszej spłaty kredytu, prawo do wycofania depozytów wcześniej niż to wynika z umowy,
- d) ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania (w szczególności powyżej 1 roku), które może przyczynić się do nasilenia efektu niedopasowania terminów przeszacowania,

Celem polityki w zakresie ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian na aktualny, przyszły wynik finansowy i fundusze własne Banku, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych oraz zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomierniej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych.

Ryzyko stopy procentowej, na jakie narażony jest Bank wynika z prowadzenia działalności w ramach portfela bankowego (Bank nie prowadzi portfela handlowego).

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma na celu ograniczanie negatywnego wpływu zmian cen na rynku finansowym na wyniki finansowe Banku i jego kapitał, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów.

Rozwiązania organizacyjne

W ramach struktury organizacyjnej w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej biorą udział następujące organy i komórki Banku, do których należy między innymi:

1) Rada Nadzorcza:

- b) zatwierdza strategię i zasady polityki Banku obejmujące m.in. profil działalności, wielkość możliwego do zaakceptowania ryzyka, w tym ryzyka

stopy procentowej (tzw. „apetyt na ryzyko”), w trakcie przyjmowania planów wieloletnich oraz rocznych planów finansowych,

- c) nadzoruje przestrzeganie przez Zarząd, wynikającego ze strategii Banku, zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą, dopuszczalnego profilu ryzyka Banku, w tym poziomu ryzyka stopy procentowej,
- d) zatwierdza założenia dotyczące zasad działania Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej przyjętej przez Zarząd,
- e) analizuje przedłożone przez Zarząd informacje dotyczące ryzyka stopy procentowej,
- f) akceptuje poziom tolerancji ryzyka stopy procentowej ustalonego przez Zarząd,
- g) nadzoruje skuteczność i efektywność zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

2) Zarząd Banku:

- a) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz nadzór nad efektywnością tego procesu,
- b) sprawuje pełny nadzór w zakresie realizacji zasad polityki Banku w odniesieniu do zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- c) zatwierdza limity określające stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, w przedziale zgodnym ze strategią zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą oraz ustala oprocentowanie dla produktów oferowanych przez Bank,
- d) przyjmuje w cyklach miesięcznych analizę ryzyka stopy procentowej i na jej podstawie podejmuje, w miarę potrzeb odpowiednie decyzje,
- e) ocenia kształtowanie się parametrów związanych z ryzykiem stopy procentowej odnoszące się do wielkości ustalonych limitów,
- f) ustala oprocentowanie dla produktów oferowanych przez Bank,
- g) podejmuje decyzje inicjujące działania zapobiegające powstaniu straty finansowej lub niekorzystnej zmiany rozpiętości odsetkowej Banku,
- h) organizuje system kontroli w Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku,
- i) ocenia skuteczność działania mechanizmów kontroli wewnętrznej.

W zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Zarząd Banku zobowiązany jest przedstawiać do akceptacji Radzie Nadzorczej Banku:

- a) politykę działania Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej zgodnie z obowiązującą Strategią Banku,

- b) poziom tolerancji ryzyka stopy procentowej; wielkość możliwego do zaakceptowania ryzyka tzw. apetyt na ryzyko,
 - c) ocenę poziomu ryzyka w formie ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej oraz ocenę skuteczności i efektywności zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
- 3) Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej pełni Członek Zarządu nadzorujący ryzyko prowadzonej działalności w Banku, który odpowiada za:
- a) wdrażanie zasad polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej przyjętych przez Zarząd,
 - b) prawidłowy proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej w tym rzetelność i terminowość sporządzanych analiz ryzyka stopy procentowej oraz efektywność systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
- 4) Komitet Zarządzania Ryzykiem opiniuje:
- a) akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej,
 - b) projekty zmian regulacji wewnętrznych związanych z ryzykiem stopy procentowej,
 - c) przedkładane przez Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz analizy zawierające ocenę ryzyka stopy procentowej, w tym aktualizację wewnętrznych limitów i metod pomiaru ryzyka stopy procentowej wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 5) Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz, odpowiada za:
- a) zbieranie danych z systemu księgowego oraz danych pomocniczych z pozostałej dokumentacji Banku, służących za podstawę przy analizie ryzyka stopy procentowej,
 - b) sporządzanie okresowych analiz dotyczących pomiaru ryzyka stopy procentowej,
 - c) poprawne monitorowanie i prognozowanie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku w tym monitorowanie sytuacji finansowej / płynnościowej Banku,
 - d) monitorowanie przestrzegania limitów dotyczących ryzyka stopy procentowej oraz okresowe weryfikowanie adekwatności ustanowionych limitów,

- e) przedkładanie analiz z zakresu zarządzania i oceny ryzyka stopy procentowej Komitetowi Zarządzania Ryzykiem do zaopiniowania oraz Zarządowi i Radzie Nadzorczej zgodnie z uregulowaniami zawartymi w Instrukcji służbowej: „System informacji zarządczej”,
 - f) okresową weryfikację zgodności wdrożonego procesu zarządzania ryzykiem i stosowanych w Banku procedur dotyczących metod identyfikacji i pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz przedkładanie propozycji ich zmian w tym: opracowanie projektów limitów wewnętrznych dotyczących ryzyka stopy procentowej,
 - g) identyfikację zagrożeń mających wpływ na ryzyko stopy procentowej oraz dokonywanie pomiaru i kontroli bieżącej ryzyka, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi.
- 6) Wydział Handlowy:
- a) przygotowuje Strategię Banku oraz sprawuje nadzór nad jej realizacją,
 - b) opracowuje i monitoruje wykonanie planów sprzedażowych w jednostkach,
 - c) kompleksowo zarządza ofertą produktową, odpowiadając za opracowanie i wprowadzanie produktu do oferty oraz analizę efektywności produktu, a także modyfikację produktu i monitoring sprzedaży.
- 7) Główny Księgowy Banku odpowiada za:
- a) bieżącą kontrolę ryzyka stopy procentowej,
 - b) monitorowanie sytuacji finansowej/płynnościowej Banku,
 - c) podejmowanie decyzji w zakresie zagospodarowania wolnych środków na rynku międzybankowym i finansowym z zagwarantowaniem wysokiej rentowności w ramach limitów ryzyka stopy procentowej określonych przez Zarząd,
 - d) ocenę efektywności działalności Banku, w tym szczególnie wpływu ryzyka stopy procentowej na wynik finansowy, poprawność przyjętych założeń oraz realizacji wyznaczonych celów w planie finansowo-rzeczowym, Strategii Banku i Politykach,
 - e) wprowadza narzędzia i instrumenty niezbędne do zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
- 8) jednostki i komórki organizacyjne Banku w ramach zadań przypisanych w „Regulaminie organizacyjnym Banku”.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Bank dokonuje pomiaru, monitorowania, limitowania, raportowania oraz kontroli ryzyka stopy procentowej.

Pomiar ryzyka stopy procentowej dokonywany jest metodą luki poprzez sporządzanie:

- a) raportu luki terminów przeszacowania stopy procentowej umożliwiającego określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania,
- b) raportu luki ryzyka bazowego, umożliwiającego określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych w poszczególnych terminach przeszacowania w podziale na poszczególne stawki bazowe, od których uzależnione jest oprocentowanie produktów/instrumentów finansowych,
- c) analizy profilu ryzyka stopy procentowej umożliwiającej określenie stopnia wrażliwości oprocentowania aktywów/pasywów wrażliwych na zmiany stóp podstawowych NBP i stóp rynku międzybankowego, w tym określanie:
 - wskaźników zmiany wyniku odsetkowego przy równoległej zmianie stóp o 0,25 p.p.,
 - zmiany wyniku odsetkowego w przypadku zmiany stóp o +/- 200 p.b. będącego elementem analizy scenariusza sytuacji szokowej zgodnie z Rekomendacją G,
- d) wpływu zmian stóp rynkowych i podstawowych NBP na wynik odsetkowy Banku przy określonej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych,
- e) wyników badania elastyczności stóp procentowych poprzez:
 - szacowanie współczynników elastyczności aktywów i pasywów,
 - analizę sytuacji stresowych do oceny potencjalnego ryzyka w wyniku nagłych, znaczących zmian stóp procentowych przy jednoczesnych zmianach wartości współczynników elastyczności aktywów i pasywów Banku,
- f) analizy ryzyka opcji klienta i raportu luki ryzyka bazowego,
- g) analizy testów warunków skrajnych przy określonej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych.

Identyfikacja i pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się w okresach miesięcznych w oparciu o:

- 1) raport luki terminów przeszacowania stopy procentowej,
- 2) raport luki ryzyka bazowego,
- 3) analizę profilu ryzyka stopy procentowej Banku,
- 4) symulację wpływu zmian stóp rynkowych i podstawowych NBP na wynik odsetkowy Banku,
- 5) analizę testów warunków skrajnych.

Analizy kwartalne obejmują zakres informacji określony wyżej oraz raport elastyczności stóp procentowych i poziom wyszacowanego wewnętrznego wymogu kapitałowego na to ryzyko.

Ryzyko stopy procentowej ogranicza się poprzez system limitów wewnętrznych, w tym celu wprowadzono:

- a) limit maksymalnej wartości względnego współczynnika luki,
- b) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku w okresie najbliższych 12 miesięcy,
- c) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego w warunkach skrajnych w okresie najbliższych 12 miesięcy,
- d) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku z tytułu ryzyka bazowego w okresie najbliższych 12 miesięcy,
- e) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku z tytułu ryzyka bazowego w warunkach skrajnych w okresie najbliższych 12 miesięcy,
- f) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku z tytułu ryzyka krzywej dochodowości w okresie najbliższych 12 miesięcy,
- g) limit rozpiętości odsetkowej.

W 2017 r. podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej była minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych. Bank dążył do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego wyznaczonego w planie finansowo-rzeczowym, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych, jednocześnie realizując planowany wynik odsetkowy przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym do zakładanego.

Wyniki comiesięcznego pomiaru i monitorowania ryzyka stopy procentowej, przedstawiane są Zarządowi Banku, a w okresach kwartalnych Radzie Nadzorczej, zgodnie z Instrukcją służbową: „System informacji zarządczej”.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, limity i wartości graniczne dla testów warunków skrajnych.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej przeprowadza jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania w/w ryzykiem oraz przeglądu i aktualizacji procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

7. Ryzyko kapitałowe

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.

Realizacja polityki zarządzania kapitałem zapewnia kontynuację działania Banku przy jednoczesnym przestrzeganiu akceptowalnego przez Bank poziomu ryzyka występującego w jego działalności (apetytu na ryzyko). Wzrost funduszy Banku będzie możliwy dzięki rozwojowi działalności handlowej Banku. Jednocześnie rozwój działalności Banku będzie skutkował wzrostem skali ponoszonego ryzyka.

Rozwiązania organizacyjne

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza Banku, która zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie wdrażanych zasad zarządzania kapitałem oraz adekwatnością systemu zarządzania kapitałem, realizuje plan awaryjny Banku

podejmując na wniosek Zarządu decyzje oraz nadzoruje adekwatność kapitałową poprzez zatwierdzanie odpowiednich informacji oraz sprawozdań przedkładanych przez Zarząd,

- 2) Zarząd Banku w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania kapitałem na poziomie adekwatnym do skali i zakresu działalności Banku, poprzez przyjęcie i wdrożenie struktur, procedur i narzędzi niezbędnych do aktywnego zarządzania kapitałem, okresowej analizy i weryfikacji pozycji Banku w zakresie adekwatności kapitałowej, przedkładania Radzie Nadzorczej informacji o wielkości i strukturze kapitałów oraz o wielkości wymogów kapitałowych na poszczególne istotne ryzyka w działalności Banku,
- 3) Członek Zarządu nadzorujący ryzyko prowadzonej działalności Banku – pełni nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz nadzoruje jakość pracy pracowników ZZRiA w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego,
- 4) Komitet Zarządzania Ryzykiem (KZR) – opiniuje ocenę adekwatności kapitałowej oraz wdrażane zmiany zarządzania kapitałem,
- 5) Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz (ZZAiR) - monitoruje poziom adekwatności kapitałowej Banku, w tym:
 - a) przeprowadzania symulację w zakresie zapotrzebowania Banku na kapitał,
 - b) opracowuje projekt polityki Banku w zakresie zarządzania kapitałem oraz wdraża metody i narzędzia zarządzania kapitałem wewnętrznym,
 - c) aktualizuje procedury oraz dokonuje analizy ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego,
 - d) odpowiada za wyznaczenie wymogów, poprawną alokację kapitałów na poszczególne rodzaje ryzyka oraz monitoruje limity kapitałowe,
 - e) inicjuje rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych; w zakresie bieżącego monitorowania ich poziomu oraz poziomu kapitału wewnętrznego niezbędnego na ich pokrycie,

- f) opracowuje informacje zarządcze z zakresu zarządzania kapitałem dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 6) Główny Księgowy – odpowiada za:
- a) poprawne /zgodne z Polityką zarządzania kapitałem i Strategią Banku/ planowanie kapitałowe w procesie opracowywania planów finansowo-rzeczowych Banku,
 - b) wypełnianie obowiązku sprawozdawczych za Bank w zakresie kapitału regulacyjnego i poziomu łącznego współczynnika kapitałowego.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem kapitałowym obejmuje ocenę adekwatności kapitałowej, planowania kapitałowe, identyfikacje, pomiar, monitorowanie i limitowanie ryzyka kapitałowego oraz kontrolę zarządzania ryzykiem.

Oceny istotności ryzyka koncentracji funduszu udziałowego, Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału funduszu udziałowego w sumie funduszy własnych posiadanych na datę analizy.

Fundusze własne Banku składają się z kapitału podstawowego Tier I i kapitału Tier II. Bank nie posiada pozycji kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I.

Fundusze własne Banku na koniec 2017 r. wynosiły 12 185 tys. zł. i składały się z:

- 1) kapitału Tier I w wysokości 11 995 tys. zł.,
- 2) kapitału Tier II w wysokości 190 tys. zł.

Na dzień 31.12.2017r. wskaźnik udziału funduszu udziałowego w sumie funduszy podstawowych i uzupełniających wyniósł 2,13% i mieści się w obowiązującym limicie ustalonym na poziomie 10% funduszy własnych.

Analiza wykazała, że nie zachodzi potrzeba tworzenia dodatkowego wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kapitałowe.

Ryzyko kapitałowe według stanu na dzień 31.12.2017r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość według stanu na dzień 31.12.2017r. w tys. zł.
1.	Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	12 185
2.	Kapitał Tier 1	11 995
3.	Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1)	11 995
	Kapitał rezerwowy (fundusz rezerwowy i fundusz zasobowy)	11 278
	Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	665
	Fundusz udziałowy	260
	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET1	118
	(-) Wartości niematerialne i prawne	90
4.	Kapitał dodatkowy Tier 1 (AT1)	-
5.	Kapitał Tier 2 (T2)	190
	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do Tier 2 (fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych - amortyzowany zgodnie z zasadą praw nabytych)	-
	Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego do wysokości limitu 1,25% RWA (kwota rezerwy - nie przekraczająca 1,25% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)	190
6.	Udział funduszu udziałowego w funduszach własnych ogółem dla współczynnika wypłacalności	2,13%
7.	Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego	0

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka kapitałowego prowadzone jest na potrzeby Zarządu Banku miesięcznie. Rada Nadzorcza otrzymuje raport z zakresu ryzyka kapitałowego kwartalnie.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem kapitałowym przeprowadza jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania w/w ryzykiem oraz przeglądu i aktualizacji procesu zarządzania ryzykiem kapitałowym.